

Sirje Lemmik

Eile külastas Valgat Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves. President rõhutas kohtumistel, et majandusolukord on paranemas, samas ähvardab üha suuremaks probleemiks muutuda ebaseaduslik sisseränne.

Mis teid Valgamaale tõi?

Proovin külastada kogu Eestit, et oleks ülevaade toimuvast. Igal kohal on ju oma spetsiifika ja omapära. Siin on väga selgelt eristunud Eesti-Läti koostööküsimused.

Päevakorda on kerkinud näiteks illegaalse sisserände kasv ja Valgamaa on väga sobiv koht, kus teemat arutada. Pärast Schengeni laienemist on probleem muutunud palju aktuaalsemaks ja illegaalide arv märgatavalt tõusnud. On ära kasutatud seda, et meie lõunapiir on varasemast palju lahtisem. See ei ole siiski peapõhjus Valgamaa külastamisel, vaid näide, et kui tulen mingisse kohta, huvitun just selle piirkonna probleemidest.

Kohtusite politsei- ja piirivalveameti esindajatega. Millest põhiliselt rääkisite?

Arutasimegi eelkõige illegaalse immigratsiooniga seotud probleeme. Eesti idapiir peab sellele

väga hästi vastu, kuid on tekkinud uus probleem. Nimelt on viimase aasta jooksul kasvanud nende illegaalide arv, kes tabatud Eestis või Soomes, kus on selgunud, et nad on pärit näiteks Venemaalt, Afganistanist, Moldovast, Süüriast ega ole ületanud Vene-Eesti piiri.

Nad on saanud viisa Venemaale ja otsinud sealt edasi teed Euroopa Liidu liikmesriikidesse. Põhilised sihtriigid on Soome, Rootsi, Taani. Soomes on tabatud inimesi, kes ütlevad, et on tulnud riiki Eesti kaudu, kuid ei ole meile üle idapiiri saabunud. Kui ei pääse üle ühest kohast, leitakse peatselt teisi kohti, kust üle tulla.

Valgamaal on väga kõrge töötus: ligi 2600 töötut, nende protsent 17,1.

Mida ütleksite lohutuseks töötutele ja ka teistele majandusraskustes olevatele inimestele?

Lohutuseks niipalju, et tundub – kriis on leevendumas. Teame aga kõik, et see ei ole ainult Eesti probleem ja tegu on ülemaailmse majanduskriisiga. Olukord muutub Eestis paremaks alles siis, kui just Soomes ja Rootsis majandus paremuse poole liigub, sest need on meie põhilised ekspordi sihtriigid.

Üks oluline majanduslanguse põhjus oli välisinvestorite väljatõmbumine Eestist 2008. aasta teisel poolaastal ja mullu seoses väga negatiivse hinnanguga, mida anti mõtlematult ja lahmides kogu Baltikumile. Tegelikult on kolm Balti riiki väga erinevad nii rahandus- kui eelarvepoliitika seisukohalt ja ka probleemid väga erinevad.

Euro kasutuselevõtt annab välisinvestoritele kindlust, et Eestis tasub midagi ette võtta. Rootsi, Taani, Saksamaa ja USA lehtedes kajastati pidevalt devalveerimise ohtu Eestis ja seetõttu need, kes olid siia investeerinud, tõmbasid rahad välja, ja kes kavatsesid investeerida, külmutasid kavatsused.

On esimesed ilmingud, et olukord on muutumas ja välisinvestorite kindlustunne taastumas. Tõeline kindlustunne saabub investitoritele juuni lõpus-juuli alguses, kui toimub Euroopa tippkohtumine ja otustatakse Eesti kutsuda eurotsooni 1. jaanuarist 2011. Sellest hetkest peaks kaduma see võimaliku devalveerimise kuvand.

Kas Valgamaa ettevõtjad olid kohtumisel aktiivsed ja tõstatisid ka probleeme?

Nad olid väga aktiivsed. Probleeme ei tõstatanud, kuid räägiti, kuidas üldiselt läheb. Keegi ei kaevanud! Üks tubli põllumajandusettevõtja (Edda Vahtramäe Laatre Piim ASist – toim) rääkis vaid asjalikult, kuidas Eesti ametkonnad on teinud kohustuslikuks mitmed Euroopa Liidu ettekirjutised, mis mujal soovituslikud ja mille üle ta avaldas hämmingut.

Kuidas visiidiga rahule jäite?

Jäin väga rahule. Olen alati rahul, kui käin Eestis ringi. Õpin ja näen uusi asju.